

Tiltaksplan for rekruttering av førskolelærere til barnehagene 2010

I tiltaksplanen presenteres statlig initierte tiltak for å bedre rekrutteringen av førskolelærere til barnehagene. Planen bygger på *Strategi for rekruttering av førskolelærere 2007-2011*, men er et eget plandokument som skal revideres årlig gjennom strategiperioden på bakgrunn av oppdatert kunnskapsstatus, innhentet rapportering og vurdering.

Departementet har delt tiltakene i fem hovedområder: Rekruttering til førskolelærerstudiet, tiltak i utdanningen og for å hindre studiefrafall, rekruttering fra studiet til barnehagen, sikre at førskolelærere blir værende i barnehagene og stimulere til å få førskolelærere tilbake til barnehagene. Flere av disse områdene støtter opp om hverandre, og de er viktige både med tanke på rekruttering og for å opprettholde et stabilt pedagogisk personale i barnehagene.

I utformingen av tiltakene er det lagt vekt på at de skal være konkrete, handlingsrettede og knyttet til aktører for å synliggjøre ansvar og roller. Hovedfokuset i denne planen er på statlig initierte og finansierte tiltak. Noen tiltak ble igangsatt i 2007 og har blitt videreført. I tillegg vil flere tiltak ha virkning ut over 2010. Det er også lagt vekt på å se på sammenhengen mellom denne strategien og andre tiltak som kan ha betydning for rekruttering av førskolelærere til barnehagene.

Fakta

- Foreløpige tall fra SSB viser at andelen styrere og pedagogiske ledere uten godkjent utdanning har ligget på samme nivå på 13,4% i 2008 og 2009.
- Antall dispensasjoner har økt fra 3 500 (2008) til 4 000 (2009).
- Antall ansatte i barnehagene med førskolelærerutdanning har økt fra 26 338 til 27 463.
- Andelen ansatte i barnehagen med førskolelærerutdanning har økt fra 32,3 % i 2008 til 32,4 % i 2009. Andelen ansatte med førskolelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning er 35,9 %.
- Det mangler pr. 15. desember 3 283 førskolelærere/pedagoger til stillinger som styrere og pedagogiske ledere i barnehagene.
- Tall fra Samordna opptak (SO) viser at i 2009 hadde 2474 søkere førskolelærerutdanningen som førstevalg mot 2606 søkere i 2008. Nedgangen var på 5,3%. Fra 2007 til 2008 var det en økning på 15,2%.
- Ferdige uteksaminerte førskolelærere har økt fra 1365 (2008) til 1532 (2009).
- Antall studenter som startet på førskolelærerutdanningen i 2009 var 2265 mot 2338 i 2008. Nedgangen var på 3,1 %.

Tiltak

Tiltak 1: Arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning rettet mot assistenter

Målområde: Rekruttering til førskolelærerutdanningen.

Handling: Videreføring av prosjekter med arbeidsplassbasert deltids førskolelærerutdanning for assistenter/barne – og ungdomsarbeidere som arbeider i barnehagen.

I 2007 fikk Høgskolen i Oslo og Universitetet i Stavanger midler til å starte opp en arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning, i samarbeid med henholdsvis Oslo kommune og kommuner i Rogaland. Målgruppen var assistenter/barne-og ungdomsarbeidere som jobber i barnehage. Fra 2009 ble ordningen utvidet med 335 studieplasser og omfatter nå 10 UH-institusjoner; Høgskolene i Oslo, Telemark, Vestfold, Østfold, Sogn og Fjordane, Volda, Hedmark, Nord-Trøndelag, Universitetet i Stavanger og NLA Lærerhøgskolen, som alle fikk tildelt midler etter søknad.

Finansiering: KD har i 2010 satt av 4 mill. kroner til videreføring av det første prosjektet ved Høgskolen i Oslo, og 2 mill. kroner til videreføring av det første prosjektet ved Universitetet i Stavanger. I tillegg har departementet satt av 7,5 mill. kroner til videreføring av de studiene som startet opp i 2009.

Ansvar/utøver: KD, involverte universitet/høgskoler, aktuelle kommuner og barnehageeiere.

Tidsramme: 2007- 2011, 2009-2013

Tiltak 2: Førskolelærerutdanning for tospråklige studenter/assistenter

Målområde: Rekruttering til førskolelærerutdanningen.

Handling: Det er opprettet et samarbeidsprosjekt mellom høgskolene i Hedmark, Oslo, Bergen, Vestfold og Østfold, Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning og Universitetet i Agder, som har fokus på å utvikle og gjennomføre ulike tiltak for å øke rekruttering og gjennomstrømming av tospråklige studenter i førskolelærerutdanningen. Oslo-området, hvor mangelen på førskolelærere er særlig stor, prioriteres særskilt. Generelt er prosjektet rettet mot utvikling av fagplaner og ekstra tiltak for å støtte de tospråklige studentene både i søknadsprosessen og underveis i studiet, med særlig vekt på støtte i norskfaget. Høgskolene har utviklet lokale modeller som varierer mellom tilrettelagte tilbud i ordinære studier og egne studietilbud for tospråklige. Prosjektet ses i sammenheng med strategiplanen *Likeverdig opplæring i praksis! Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning for 2007-2009*.

Finansiering: KD har satt av 1 mill. kroner i det siste prosjektåret 2010.

Ansvar/Utøver: KD, involverte universitet/høgskoler

Tidsramme: 2007 – 2010

Tiltak 3: Veiledning av nyutdannede førskolelærere

Målområde: Rekruttering fra førskolelærerutdanningen til barnehagesektoren.

Handling: KD tildeler midler via Utdanningsdirektoratet til tiltak rettet mot veiledning av nyutdannede lærere i barnehagen, grunnskolen og videregående opplæring. Midlene skal gå til å følge opp igangsatte tiltak og til å starte opp nye. Fra 2011 skal alle nyutdannede førskolelærere få tilbud om veiledning.

Finansiering: Tiltaket som er rettet spesielt mot nyutdannede førskolelærere i barnehagen styrkes med 2 mill. kroner i 2010.

Ansvar/utøver: KD, Utdanningsdirektoratet, universitet/ høyskoler, kommuner og barnehageeiere

Tiltak 4: Lederutdanning for styrere i barnehagen

Målområde: Styrke styrernes lederkompetanse.

Handling: Tydeligere krav til kvalitet stiller større krav til styrer som leder av barnehagen. Økt utbygging av barnehagesektoren, ulik eierstruktur og organisering og økning i antall barn og ansatte har også bidratt til behovet for å styrke styrernes lederkompetanse. I løpet av 2010 vil KD utvikle studiet og etablere 140 studieplasser i en videreutdanning i ledelse for styrere (30studiepoeng). Studiet skal kunne inngå i en masterutdanning.

Finansiering: KD har satt av 7 mill. kroner i 2010.

Ansvar/utøver: KD, universitet/høyskoler, aktuelle samarbeidspartnere

Tidsramme: 2010 -2011

Tiltak 5: Evaluering av førskolelærerutdanningen

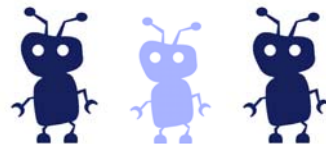
Målområde: Gjøre førskolelærerutdanningen attraktiv, hindre studiefrafall og sikre rekruttering fra førskolelærerutdanningen til barnehagesektoren.

Handling: På oppdrag fra KD satte NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) i gang en evaluering av førskolelærerutdanningen i februar 2009. Evalueringen skal framskaffe best mulig kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av utdanningen, og evalueringen skal særlig legge vekt på profesjons- og yrkesinnretningen på utdanningen. Evalueringen skal omfatte alle institusjoner som gir førskolelærerutdanning og skal avsluttes i september 2010.

Finansiering: NOKUT finansierer deler av arbeidet innenfor egen ramme. KD har satt av totalt 1 mill. kroner til dette i perioden 2008 – 2010.

Ansvar/utøver: KD, NOKUT

Tidsramme: Evalueringen ferdigstilles i september 2010.

Tiltak 6: Regionale rekrutteringstiltak

Målområde: Sikre rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagesektoren.

Handling: Fem fylkesmannsembeter i pressområder; Fylkesmannen i Oslo/Akershus, Buskerud, Møre og Romsdal, Rogaland og Nordland, tildeles midler til lokale og regionale

utviklingstiltak for å fremme rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagene. Midlene skal gå til utviklingsprosjekter i samarbeid med aktører lokalt, og skal ha fokus på førskolelærerutdanning og etter- og videreutdanningstilbud som kan bidra til å øke rekrutteringen av førskolelærere/pedagoger til barnehagen. Utviklingstiltakene skal rette seg mot rekruttering av førskolelærere i kommunale og ikke-kommunale barnehager, og involverer kommunen som barnehagemyndighet, barnehageeier og høyskoler/universitet. I 2010 har de utvalgte fylkesmennene spesielt ansvar for å spre erfaringer til øvrige fylker.

Finansiering: KD har satt av 2,5 mill. kroner til dette i 2010.

Ansvar/utøver: KD, fylkesmenn, høyskoler/universitet, kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2008-2010

Tiltak 7: Rekruttering av menn til barnehagene

Målområde: Sikre rekruttering av førskolelærere/pedagoger til barnehagesektoren.

Handling: Fylkesmennene tildeles øremerkede midler til lokalt arbeid med likestilling i barnehagen. Midlene skal benyttes til informasjons- og erfaringsformidling knyttet til rekruttering av menn til arbeid i barnehage, og støtte til lokalt utviklingsarbeid rettet mot praksis. I tillegg er det gitt midler til etablering av 12 rekrutteringsteam i fylkene. I 2009 kåret departementet 12 demonstrasjonsbarnehager med 20% menn, som fungerer i perioden 2009 – 2010.

Finansiering: KD har til sammen satt av 3,5 mill. kroner til dette i 2010.

Ansvar/utøver: KD, fylkesmenn, kommuner, barnehageeiere og universitet/høyskoler

Tidsramme: 2008 – 2010

Tiltak 8: PUB-studier – videreutdanning for førskolelærere

Målområde: Bidra til å beholde førskolelærere i barnehagen og utvikle barnehagen som lærende organisasjon.

Handling: Pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen skal styrke førskolelærernes kompetanse i arbeid med fagområdene i rammeplanen, og i tilrettelegging av utviklingsarbeid i egen barnehage som involverer barn og voksne. Organisering av studiet skal skje i samarbeid med barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet.

Finansiering: KD har satt av 5,9 mill. kroner til dette tiltaket i 2010.

Ansvar/utøver: KD, universitet/høyskoler, kommuner og barnehageeiere

Tidsramme: 2010 – 2011

Tidligere igangsatte tiltak med virkning også i 2010

Videreutdanning i flerspråklig utvikling

I 2009 fikk Høgskolen i Oslo og Universitetet i Tromsø tildelt totalt 1,7 mill kroner til utvikling og igangsetting av videreutdanning i flerspråklig utvikling, rettet mot førskolelærere/pedagoger som har deltatt i ulike kompetansetiltak på området flerkulturell pedagogikk og/eller språkutvikling og språkstimulering.

Videreutdanning i barnehagepedagogikk

Videreutdanning i barnehagepedagogikk ble styrket med 115 studieplasser i 2009, med virkning for studieåret 2009/2010.